

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.
 „ 1/2 „ 1 „ 60 „
 „ 1/4 „ — 90 „

IN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.
 „ 1/2 „ 3 „
 — 0 —

Numeri singuratici se vënd
 în Cluj cu 5 fileri, într'alte
 locuri cu 6 fileri.

Răvașul

INSERTIUNILE

se plătesc după mărimea locului ce ocupă; fiecare em. □ costă odată 10 fil., de 2 ori 8 fil., de 3 și mai multe ori 6 fileri.

ADRESA:

„RĂVAȘUL”
 CLUJ. — KOLDOZSÁR
 6. JÓKAI-UTÓZA 6.

Redactor resp.: BASIL MOLDOVANU

Apare în fiecare Sâmbătă

Proprietar-editor: Dr. E. DĂIANU

Iubileul »Familiei«.

Iubileul de 40 ani a revistei »Familia« din Oradea-mare s'a prefăcut într'un eveniment cultural. Însufletirea ce s'a desfășurat din acest prilej, n'a onorat numai pe venerabilul întemeietor și susținător al acestei foi, ci a fost o manifestațiune impunătoare — între împrejurările noastre de azi — față cu cultura națională. S'a făcut o sfântă liturgie, s'a ținut predică în biserică, s'a făcut o ședință, în care toate corporațiunile noastre culturale și mai ales tinerimea noastră de pretutindenea a adus omaj și admirațiune dlui Vulcan; apoi a fost banchet, concert și petrecere, ca la o mare adunare culturală. Din toate acestea momente, pătunse de o deosebită însufletire, se vede dragostea deosebită față cu cultura și literatura națională, care susțin sufletul vieții noastre de popor.

Serbătorirea Dlui Iosif Vulcan, era serbătorirea muncii stăruitoare pe lângă limba și cultura românească; era declarațiunea vedită a Românimei, că este hotărâtă să-și apere și scutească din toate puterile sale comorile acestea sufletești, cari sunt cele mai scumpe comori ale unui popor conștiu de sine; era — ce se o ascundem? — un răspuns la acele nouă porniri potrivnice de sus, cari se vedesc prin noul plan de maghiarizare al școalelor.

Maghiarizarea școalelor ar fi să fie un mijloc nou, — poate cel din urmă, cu care s'ar mai putea încerca — pentru abaterea poporului nostru dela idealul său. Nu știm de va isbuti, ori nu, să se facă și aceasta *încercare*. Știm însă, suntem adânc convinși, că chiar de s'ar face și aceasta încercare, pe linie ori cât de întinsă, scopul spre care se țin-tește nu se va ajunge; cel puțin față cu noi Românii *nu!*

Pentru-că ori cât de însemnat mijloc este școala în susținerea și cultivarea simțului de naționalitate, — totuși ea nu este *singurul* mijloc... ba nici nu este cel dintâiu. Fost-au vremuri — până de curând — că n'am avut școli, de nici un fel; ba nici școlile străine nu erau deschise pentru noi; și totuși n'am perit. Nu vom peri nici acum, când conștiința și simțul național ne sunt vii, și când atâtea alte mijloace mai avem la îndemână — afară de școli — cu cari se îngrijim acestea isvoare ale vieții.

Încheiem aceste observări, ce ni-le inspiră iubileul »Familiei« cu ideile ce le găsim exprimate, tot din acest prilej, *din partea unui fruntaș al neamului românesc*.

Dl *Tit Maiorescu*, profesor universitar și fost ministru din București, scrie în numărul iubilar al »Familiei« un articol, din care reproducem următoarele:

Îmi aduc aminte de vorba unui german posomorit: noroc am avut totdeauna, dar fericit n'am fost nici odată.

Românul este înzestrat cu un cuget mai senin; el poate zice despre tot trecutul său: *noroc n'am avut nici odată*, dar fericit m'am simțit adeseori.

Că »divul« Traian ne-a adus tocmai în Dacia și ne-a lăsat într'o provincie așa de expusă, încât Aurelian, cu lumea oficială au și părăsit-o după oare care timp, n'a fost mare noroc. Dar că din nomolul migrațiunii atâtor popoare, cari ne-au bătuit de atunci încoace, s'a diferențiat și *închegat neamul românesc* în greua luptă pentru existență: acesta este primul moment de fericire în istoria noastră.

Că situația geografică ne-a condamnat să stăm în *drumul Islamului*, când acesta a voit să treacă Dunărea spre cucerirea Apusului, n'a fost tocmai noroc. Dar că Voevozii nostri în luptele lor cu Turcii au știut să ne păstreze religia creștină și să ne ție astfel de legătură cu *popoarele de progres ale Europei*, e o noaună fericire în dezvoltarea noastră.

Că în secolul al 18-lea politica dinastiei Habsburg a încercat să ne ducă sub ascultarea Papei dela Roma, și neisbutind, ne-a împărțit în două, n'a fost noroc. Dar că din această încercare *Românii Transilvaneni au ajuns în Cetatea eternă unde a reînviat în ei simțământul gintei latine revărsându-se apoi asupra noastră a tuturor: aceasta a fost rara fericire, care dintr'o desbinare religioasă a înălțat neamul întreg spre o unitate de cultură națională*.

METROPOLIȚII ROMÂNI.

Ca întregire la cele din numărul trecut dăm, după »Unirea« vorbirea Metropolitului Dr. Victor Mihályi de Apșa, ținută în ancheta școlară:

Escelența Voastră Dle Ministru! Onorată conferență! Înainte cu trei luni s'a sfârșit acea luptă de proporții nespuse de mari, prin care s'a dus în deplinire în Franția secularizarea instrucțiunii. Lupta aceasta de abia credem, că s'a sfârșit, pentru că acolo au exilat zeci de mii de bărbați de specialitate, cari până aci mult au lucrat pentru promovarea intereselor patriei. În Germania, cu deosebire în Stuttgart, chiar acum decurg practările, pentru regularizarea instrucțiunii populare și a dreptului de controlă, ce ar fi de a se esercia din partea statului. Acestea două curente: din Franția și Germania, sunt cu totul opuse, într'un cât în Germania, față de controlă, ce o eserciază biserica asupra instrucțiunii populare, statul se poartă mult mai conciliant, până când în Franția, deși e stat unitar, deși nu permit, ca cei din Normandia, Bretagne și Celtii să învețe în școala populară în limba lor, ba nu permit nici acea, ca să se facă catechisarea în limba celtică, deși le-au succes a contopi feluritele rase, totuși față de școală au folosit măsuri foarte volnice. Aceasta arată cumcă limba unitară în stat nu e suficientă spre a se putea înțelege, ci au trebuit să recurgă la mijloace, pe cari celelalte state n'ar fi îndrăsnit a le folosi. Douăzeci de mii și mai bine e numărul acelor bărbați de școală, pe cari i-au esilat din țară. Din această cauză află de lucru foarte natural, că înaltul guvern urmărește instrucțiunea populară cu osăbită atențiune și prin proiectul, ce ni s'a comunicat, dorește să pună în praxă atari reforme, pe cari le crede de necesari în interesul patriei și în scopul ca legea despre instrucțiunea populară să se esecute mai cu succes, ca până acum. Când iau și eu cuvântul față de proiectul de sub discuțiune, îmi cer scusele, dacă nu voi fi în stare, a-mi desfășura ideile în limba maghiară cu deplină claritate. (Voci: Vorbește foarte bine ungurește! perfect!) Cu permisia D-Voastră amintesc, că până pe a V cl. gimn. drept, că am învățat ungurește, dar' deja din cl. VI nemțește și ungurește, în a VII și a VIII numai nemțește, maturitatea am depus-o în Cașovia nemțește, după aceea am învățat 6 ani în Roma latinește și italie-nește, nici odată însă n'am studiat în școli românești. După aceea șasă ani am propus în Gherla

teologia latinește apoi am ajuns la secretar metropolitan, și mai târziu ca Episcop la Lugoj. A trebuit să predic românește, să concipiez românește, și azi sunt în poziția, că trebuie să duc corespondență în cinci limbi: în limba moartă latină și în alte patru limbi vii. De aceea îmi cer scusele, dacă nu toate espresiunile îmi vor fi potrivite.

Proiectul din cestiune îl ved vătămător prima dată față de părinți, fiind că spre a înăspri obligământul de a cerceta școala, declară de transgresiune, ce e de a se pedepsi cu 100 cor. faptul, când părinții nu și-ar înscrie la școală copiii, obligați la frecventarea ei; mai departe pedepsește cu 30 cor. pe aceia, cari și numai într'o zi n'ar cerceta școala. Această dispoziție este foarte aspră și cum s'a exprimat dl episcop reformator Antal Găbor, este și extrem de strictă. După a mea părere de aceea, pentru-că obligământul de a cerceta toți copiii școala, după părerea tuturor pedagogilor, nu poate fi realizat nicăiera pe deplin. Aceasta a prevăzut-o și proiectul, când a permis dispensarea dela școală nu numai pentru cei cuprinși de boale lipicioase și pentru cretini fără și pentru aceia, cari locuiesc mai departe de școală ca trei kilometri; dar o demustră convingerea tuturor statelor, chiar și a statului ungar, că e cu neputință, ca toți cei obligați să-și cerceteze școala. Cu deosebire e cu neputință aceasta prin localitățile muntoase. Articl. de lege XXXVIII—1868 dispune asupra scoliilor ce sunt de a se înființa prin cătune. Legea din 1868 nu face amintiri de satele de munte, dar chestiunea aceasta și acolo e tot atât de gravă. Inspectorul de școale din comitatul Clujului de pildă, știe foarte bine, că în comuna Retițel a cărei estindere e de aproape 80 chil. pătrați și casele îi sunt foarte împrăștiate, nu pot fi constrinși la cercetarea școalei, toți cei obligați. Așa dar, dacă din cei 500 m.i. cari nu se bucură de instrucțiune subtragem numărul acelor, cari din cauze fizice și morale nu pot cerceta școala, ori numai cu mari greutate, atunci numărul de 500 mii scade foarte tare, și noi tare ne-am putea bucura, dacă la noi barăm 82% ar putea cerceta școala.

Găsesc vătămătoare ordinațiunea aceasta pentru părinți și pentru faptul, că mulți dintre ei sunt într'astfel de împrejurări materiale și morale, cât nu sunt în stare a-și îmbrăca toți copiii obligați la școală și astfel, câte un copil obligat la școală e constrâns a șede în casă din Novembre până în Martie. Să considerăm și acea, că mai ales în ținuturile românești, mama nu-și prea poate lăsa copila de-a casă având trebuință de ea în gospodăria casei; în tot decursul iernii mama toarce, țese în cânepă, lână și bumbac, și copila de 10. 12. 15. ani îi dă mână de ajutor. S'au întâmplat cu mine, că făcând visitațiune prin comitatele Caraș și Timiș n'am aflat la școală nici o singură copilă. (O voace: chiar pentru aceea trebuia pedepsit). Aceasta e o împrejurare foarte momentuoasă, pentru că dacă soția, nu se îngrijește de aceea, ca să-și îmbrace bărbatul, copiii și servitorii cu haine țesute de ea, atunci soțul ei merge la vlădica și se plânge, că nu-i trebuie femeia aceea, pentru că nu-și împlinește datorințele de consoartă. Trebuie să medităm serios, ca oare folositor e pentru patrie și cetățeni, dacă împiedecăm pe mama, ca să se îngrijească de îmbrăcarea familiei? Legea le-a prevăzut toate acestea, și pentru aceea §. 53 din Art. de lege XXXVIII—1868 dispune, că băiatul de 10—12 ani nu 8 ci numai 6 luni să umble la școală: »la băieții mai mari de 10 ani în satele, în cari locuitorii se ocupă cu agricultura, senatul școlastic poate permite, ca pe timpul, când e lucrul câmpului mai mult, copiii, afară de celea două luni să nu umble, de cât la școala de Duminecă«. Dl referent zice, că celea șasă luni sunt prea puține, dacă în celea două luni copilul de 10—12 ani nu poate fi constrâns, de cât la școala de Duminecă. Prin proiectul de față nu numai că ștergem favorul de care s'ar fi bucurat băiatul respectiv ori părinții lui, ci mergem și mai departe și pretindem, că dacă respectivul băiat e de 12 ani trecut, și nu corăspunde condițiunilor cuprinse în

Agentura generală

din Cluj a băncii de asigurare

„TRANSSYLVANIA“

primește și efectuează oferte de asigurare din comitatele: Cojocna, Murăș-Turda, Turda-Arieș, Bistrița-Năsăud, Solnoc-Dobăca, Ciuc, Sălăgiu, Sătmar, Bihor, Maramureș.

Asigură mai ieftin contra focului și exploziunii ori ce fel de edificii, mărfuri, mobile, vite și produse etc.

Asupra vieții omului

face asigurări în toate modurile obicuite, anume: capitale pentru casuri de moarte, pe viață, de zestre, rente etc.

Asigurări populare fără cerțare medicale până la 1200 coroane.

Asigurări pe cheltuielile înmormântării, contra grindinei, sămănături de tot felul, nutrețuri etc.

„Transsylvania“

a fost întemeiată la anul 1868 și de atunci în decurs de 34 de ani a plătit despăgubiri pentru foc de K. 3.042,619.84 fil., ear pentru capitale asigurate pe viață Kor. 2.992,162.98 fil. Suma asigurărilor contra focului e de K. 112 milioane. Suma asigurărilor pe viață e de K. 10.2 milioane.

Oferte și ori ce îndrumări se pot primi în limba românească și în toate limbile din țară dela

Agentura generală a băncii

„Transsylvania“

Cluj, piața „Emke-tér“ Nr. 16.

precum și dela agenturile locale și cerțuale din comunele mai mari.

Salon de ras, frișat și parfumerie

Teodor Terziu
în Cluj.

Strada Kossuth Lajos Nr. 1. (edificiul Hotelului „Central“)

Deposit de parfumeriile cele mai fine și specialități, săpunuri de toaletă, crème pentru mână și față, pudră, Eau de Cologne, apă de gură, perii de dinți, rociuri de păr și piepteni cu cele mai ieftine prețuri. 5—5
Rog on. inteligență pentru binevoitorul sprigin.

Cine suferă de **Epilepsie** și stări nervoase, se ceară (nevoie) săgârșuri broșura despre Epilepsie, care se trimite gratis și franco dela »Privil. Schwanen Apotheke,« Frankfurt a. Main. 11—52.

„THE STANDARD“

fundată în anul 1825.

Efectuează

asigurări de viață

pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual   Avere proprie
Cor.: 32,000.000   Cor.: 260,000.000

Dividende solvite   Despăgubiri de viață
Cor.: 170,000.000   Cor.: 520,000.000

Agentura generală pentru
Transilvania:

Cluj, strada Ferencz-József nr. 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, strada Kossuth-Lajos nr. 4.
în palatul Standard. (Casa proprie).

Centrala generală:
Edimburg. (Anglia.)

42—

Pentru sezonul de primăvară și vară

recomandă

NEUMANN M.

liferant c. și reg. de curte

Cluj, (Kolozsvár) Mátyás király tér.

Haine de primăvară și vară.

Căpături de tranziție (Double, Ulster, Raglan).

Pardesiuri de primăvară.

Haveloc (cu mâneci și fără mâneci).

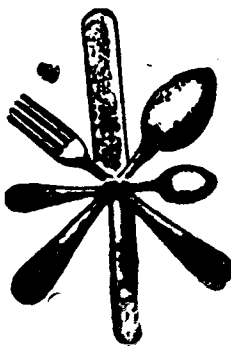
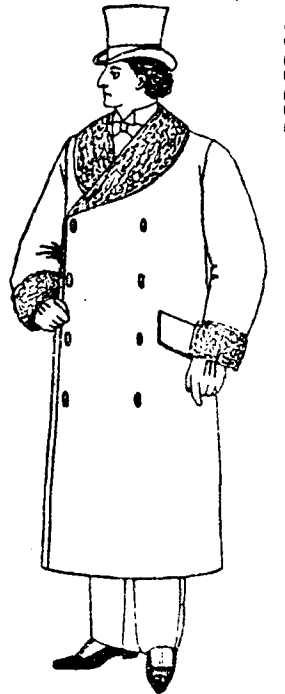
Căpături economice, cupțușite cu stofă.

Haine negre de salon și frac.

Mare deposit de vestminte pentru copii.

Mustre și liste de prețuri la cerere gratis și franco. — La comanda din provincia ca măsură e destul a trimite o haină veche.

20 (21—)

Gratis! O cumpănă de culină!

Pe prețuri fabulos de ieftine trimit din magazinul meu prea încarcat

mărfurile mele de argint mexican

renumite în toată lumea pentru eselența lor și anume:

6 cuțite de masă de argint mexican
6 linguri » » » » »
6 furcuțe » » » » »
12 cuțite de desert » » » » »

6 furcuțe de desert de argint mexican
1 lingură mare de supă » »
1 lingură mare de lapte » »
2 feșnice elegante de salon » »

46 bucăți la olaltă costă numai **6 fl. 50 cr.**

După ori-ce comandă

pe lângă asta dau ca present pe respundere și gratis o cumpănă de culină, care arată bine până la 12½ chilogr. Argintul mexican e un metal de tot alb (și din lăuntru) pentru a cărui durabilitate și eselență calitate iau respundere pe 25 ani. — Spediția se face trimițând banii înainte sau cu rambursă din magazinul european

3 fl. 40 cr. cu rambursă un vig de pânză de Scepusia pentru 6 cămeși bărbătești ori femești, 90 cm. lat. calitate eselență, garanție pe 6 ani; număroase recunoștință.

4 fl. 50 cr. cu rambursă 3 metri de stofă modernă pentru un vestmânt bărbătesc elegant, în coloare după plac.

Pentru 5 coroane trimiț 4¼ chlgr. (cam 50 bucăți, puțin atinse) de **săpun fin de toaletă**, bine ales din săpun de rose, crini, lapte, scumpie, viorele, rezedă, jasmîn și lăcrimioare. Trimițând banii înainte ori cu rambursă spedează:

11—21

Casa centrală
de mărfuri

DENKER JÓZSEF

Budapesta,
Hernád u. 54

GEORGE BENDORFEAN

— Cluj (Kolozsvár) Rudolf u. 5. —

singurul măiestru tapețier român în Cluj, efeptuiește pe lângă cele mai moderate prețuri, prompt, solid și după cel mai fin gust ori ce lucrare de tapețerie și decorare. 3—3

Wilheim Ignác

ingenieur

Budapesta, VIII. Kender-u. 8.

Primește ori ce fel de

măsurare de pământ,

mappare,

arangeare de posesiune.

După acord marchează linia
cării ferate normale ori

înguste.

Prețuește moșii, esoperează și
valorează patente, pe lângă
onorar echitabil.

Ofertele sunt a se trimite la
adresa de mai sus.

41—50.

Cruce sau stea electrică duplă.

D. R. G. M. 88503.

Vindecă și înviorază, pe garanție: reumă, ischias, astma, vițitul urechii auzul greu, epilepsia, nervositatea, lipsa de apetit, gâlbineala, durerea de dinți, migrena, impotența, influența, pre cum ori ce boală nervoasă. Acel bolnav, care cu aparatul meu Nr. 88503 nu se vindecă în cel mult 44 zile își capătă banii îndată înderept. Unde nu mai ajută nimic, mă rog a încerca cu aparatul meu. Sunt convins despre înriurirea lui sigură.

Prețul unui aparat mare 6 cor.
(de folosit la boale învechite.)

Prețul unui aparat mic 4 cor.
(de întrebuintat la morburii mai ușoare.)

Centrala de expediție trimite pe lângă rambursă ori anticiparea banilor în toate părțile în țeară și străinătate.

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3. szám.

10—24.

Distins cu diplomă de onoare.

Bernáth E. Sándor magazin de mașini de cusut și biciclete; deposit de instrumente musicale. Liferantul postei și telegrafului ung. reg.

Cluj—Kolozsvár (lângă podul Someșului.)

Vind și în rate lunare și garantez 5 ani pentru mărfurile mele. — În atelierul meu mechanic, aranjat cu lumină electrică și motor, fac grabnic și cu preț moderat, reparaturi, suflări cu nichel, emailuri de deosebite colorii în baia și cuptoriul propriu.

Nr. Telefonului 412.

Liste de prețuri ilustrate trimit ori cui.

Cine comandază provocându-se la aceasta foaie asigură oare care % bisericeii române celei noue din Cluj! — 43 (8—)